

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Quæstio XXXII. In Tit. XXXII. De Novi Operis Nuntiatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

corum Prælatorum excessus gravissimè ipsi prohibitos esse.

ARTICULUS II.

De excessibus Subditorum contra Prælatos, seu Superiores suos.

1149 **N**on est dubium, etiam subditos contra Superiorem variis modis excedere; reverentiam Superioribus denegando; coram secularibus contra eos super rebus spiritualibus deponendo; Dominos negando contra homagii fidem; eos invadendo; aut in favoribus eorum complicitibus causam, vel consilium præbendo; de quibus c. 15. h. t. statuitur, ut perpetuò abscindantur ab Ecclesia, & eorum beneficia iis, qui digni sunt, assignentur. Similiter in Superiorem peccant subditi, si non sunt continentes, c. Clerici 4. h. t. Si Ecclesiam suam, vel sibi subjectam, citra consensum Episcopi subjecerint, vel univerint alteri, non obstante assensu, vel confirmatione Metropolitanæ, c. sicut unire, 8. eodem; si homicidio directè vel indirectè auctoritatem, vel consilium præstiterint, c. ex literis 10. eod. si sibi constituant collegium, vel fabricent sigillum, c. dilecta, 14. h. t. Personatum sibi falsò assument; contra eos, quibus fide, & Sacramento adstricti sunt, se erigant, de quibus in c. 6. h. t. dicitur, ut in eo Episcopatu non admittantur ad officii sui executionem. Prohi-

entur etiam peccata aliena in confessione audita, revelare, ne quidem compulsi c. dilectus, 13. h. t. Secundo de suis delictis gloriari (v. g. de copula commissa cum aliena muliere) & hi ab officio, & beneficio sunt suspendendi, c. quam sibi, 9. h. t. Tertio sectari libidines, maxime contra naturam, propter quas vel à Clero deiciendi sunt, vel ad poenitentiam in Monasterium detrudendi, c. 4. h. t. Quarto ea agere, unde scandalum oriri possit, v. g. frequentare ludos profanos, &c. de quibus agit titulus de vita, & honestate Clericorum. Excedunt præterea subditi contra suos Superiores, si Prælati Episcopo inferiores cognoscunt causas matrimoniales, c. accedentibus, 12. h. t. excipe nisi habeant proprium territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem, privatè ad Episcopum. Et ideo tales non veniunt nomine Prælati Episcopo inferioris, quando agitur de materia jurisdictionis. Vid. Pirhing h. t. à n. 21. Quinto, si Prælati Episcopo inferiores uniant Ecclesias sibi subditas sine consensu Episcoporum c. sicut 8. h. t. Ex quo colligitur Episcopum ex iusta causa (de his, quæ à Prælat.) & consensu Capituli (arg. cap. Pastoralis, de donation. & Clement. 2. de rebus Ecclesiæ non alienan.) posse unire Ecclesias subjectas. Quod etiam procedit de Monasteriis illi subjectis, non tamen Ecclesiis Cathedralibus, ut docet Pirhing h. t. n. 19. Sed de hoc V. lib. 3.

QUÆSTIO XXXII.

IN TIT. XXXII. DE NOVI OPERIS NUNTIATIONE.

1150 **N**untiare novum opus est, illi, qui de novo in alterius præjudicium ædificat, prohibere, ne tale ædificium fiat, vel in jam cœpto pergat, donec de jure ædificandi constet. Hæc novi operis nuntiatio, seu prohibitio est quædam extrajudicialis appellatio, & ideo, eâ pendente, nihil est attentandum, ut docet Andr. Gail. l. i. observ. 16. n. 2. cum communi.

Tom. V.

ARTICULUS I.

In quibus rebus, seu operibus locum habeat novi operis Nuntiatio?

Resp. quod in solis rebus immobilibus, 1151
sive in solis illis operibus, quæ solo conjuncta, aut jungenda sunt, & in eo sic fiunt, ut in eodem permaneant. Et ideo messem colligere, vel arborem succidere, non pertinet ad hoc edictum

li 2

L. I.

L. 1. §. *hoc autem edictum* ff. h. t. junctâ Gloss. V. *In solo*. Novum tamen opus videtur facere, qui aut ædificando de novo, vel detrahendo, pristinam faciem operis immutat, cit. L. 1. §. *opus novum*, ff. cod. Quare in casu, quo quis vetus ædificium duntaxat fulcit, vel reficit, nihil addendo, vel demendo, hæc nuntiatio locum non habet, per cit. L. 1. §. *si quis ædificium*. Unde hæc nuntiatio datur solum ad opera nova, seu futura impedienda, ne fiant, vel perficiantur. Nam in-jam perfectis, recurrendum est ad interdictum, quod vi, aut clam, ut restituatur, quod illicitè factum est, L. 1. §. 1. ff. h. t. Nichil autem refert, quòd novum opus fiat in damnum alicujus *in*, vel *extra oppidam*, in publico, aut privato loco, nam hæc nuntiatio æquè locum habet, & dicitur cit. L. 1. §. *seve autem*.

Præter hæc notandum, nuntiationem novi operis non habere locum quoad rivus, vel cloacas reficiendas, aut purgandas; cum hoc pertineat ad publicam utilitatem, & securitatem. L. *de pupillo* §. *si quis rivus*, ff. de operis novi nuntiat. Gloss. V. *securitatis*: extendi tamen etiam ad ædificationem novæ Ecclesiæ, quæ non debet extrui in præjudicium tertii, vel alterius Ecclesiæ, c. *Intelleximus*. 1. h. t. Quo capitulo leges de novi operis nuntiatione canonizatae sunt, ibi: *Quia verò, sicut leges non dedignantur sacros canones imitari, ita & Sacrorum statuta canonum, Principum constitutionibus adjuvantur: mandamus, quatenus diligenter considerans, quòd post denuntiationem operis sive jure, sive injuriâ aliquid construatur, legalibus debet constitutionibus demoliri; & quia nulla Ecclesia in præjudicium alterius est construenda, negotium ipsius, secundum legum, & canonum statuta, non differas terminare*. Ex quo colliges, causas Ecclesiasticas, in defectu Canonum nihil de illa re statuentium, debere decidi secundum jus civile. gloss. in c. *Intelleximus*. V. *adjuvantur*. Sed hoc accipe, quando jus civile non continet, aut fovet peccatum, nec aliquid, quod obviet Canonis statutis, Collig. 2. Secundum legales constitutiones debere fieri demolitionem ejus, quòd ædificatum est, contra novi operis nuntiationem, L. *Prator*, §. *ait Prator*, ff. h. t.

ARTICULUS II

Cui competat jus nuntiandi novum opus? ubi, & cui? quibus modis, & quando?

AD. 1. R. quòd jus nuntiandi novum opus pertinet, cui exinde damnium, vel præjudicium imminet, ut dicitur cit. L. 1. §. *penult.* 2. Vero Domino fundi. 3. Etiam illi, qui ejus utile dominium habet, ut est feudatarius, emphyteuta, & superficialius, L. 3. §. *Si ego*. Imò & creditori, cui prædium jure hypothecario subest. L. *creditori*, ff. h. t. 4. Habenti servitutem in fundo, in quo de novo ædificatur, ex cit. L. 3. §. *Si ego*, sive servitus sit urbana, sive rustica, per L. 3. cit. §. *penult.* & L. *non solum*, ff. eodem, quia utriusque juri præjudicatur. 5. Habenti servitutem merè personalem, non tamen suo, sed proprietarii nomine, L. 1. §. *fin.* ff. eodem. 6. Procuratori, vel gestori negotiorum, sed solum nomine Domini, si ad id habeat mandatum speciale. Molin. D. 706. n. 291. Denique servo, non tamen suo, sed Domini nomine, in re privata. L. *Si pupillo*, §. *servo*, ff. h. t. junctâ gloss. V. *non possit*. Pupillo autem solum de autoritate Tutoris, ut dicitur L. cit.

Ad 2. R. nuntiationem novi operis faciendam in re præsentis, hoc est, ubi novum opus fit, L. *de Pupillo*, h. t. Ad 3. R. non requiri, ut fiat Domino; sed sufficere, si fiat ei, qui ibi est existens ex fine operis (ut sunt fabri, & similes opifices) vel cuicumque etiam puero, vel mulieri, L. *de Pupillo*. §. *Nuntiari autem*, ff. h. t. imò etiam infanti, & furioso, modo alii adsint, qui intelligant, L. *cuiuslibet*. 11. ff. eodem, junct. Gloss. V. *cisi furiosum*. Quia nuntiatio fit in rem, seu rei; non personæ. L. *operis*, 10. ff. eodem.

Ad 4. R. quòd nuntiatio novi operis fiat tribus modis, ut dicitur cit. L. *de pupillo*, §. *meminisse*, 1. verbis, ut tale opus non fiat, vel continetur in suum nuntiantis, vel publicum præjudicium; 2. manu, hoc est, lapilli jactu in eum locum, ubi opus fit, simul tamen additis verbis prohibentibus opus, aut ejus continuationem. Sic Hostiensis in Summa, n. 8. h. t. Dicunt tamen alii, ut Sylvester V. *de nuntiat. novi operis*, q. 4. ter fieri debere. 3. per Pratorem,

rem, seu Judicem: ubi tamen nota, quod inter primum, & duos posteriores modos nuntiandi, hoc sit discrimen, quod, qui nuntiat simplici verbo, seu primo modo, si sit in ejus possessione, circa quod fit nuntiatio, hujus possessionem amittat, & adversarium, cui nuntiat, possessorem faciat, L. 1. §. in operis; & L. 5. §. meminisse, ff. h. t. si autem nuntiet uno ex posterioribus modis, possessionem retineat, Gloss. in cit. §. in operis, V. adversarium, V. Sylvest. cit.

1154 Ad 5. R. Quod fieri possit quolibet die, etiam feriato, & DEo sacro, cit. L. 1. §. rem nuntiatio; junctâ glossâ V. omnibus diebus, ff. h. t. quia fieri potest extra judicium. Et cum sit per Judicem; non proceditur per causâ cognitionem, sed de plano. Sic Zoësius h. t. in ff. n. 12. Fieri quoque potest adversus absentes, quorum nomine ædificatur, & invitos, imò & ignorantibus, cum fiat in rem; non in personam, cit. L. 1. §. & adversus; junct. gloss. V. absentes.

ARTICULUS. III.

Quis sit effectus hujus nuntiationis?

1155 R. Est effectum primarium esse, post factam nuntiationem, demolitionem ejus, quidquid noviter ædificatum est, faciendam expensis ipsius ædificantis, sive justè, sive injustè nuntiatum sit, quod ex postfacto (scilicet cognitâ veritate) apparebit. Sic statutum est L. 1. ff. h. t. L. Prator §. 1. & §. ait Prator, ff. eodem junct. Gloss. in cit. L. 1. V. sive jure, & c. Cum ex injuncto, 2. h. t. ibi: mandamus, quatenus quidquid ædificatum est in Ecclesia de Lamech, post novi operis nuntiationem, expensis tuis facias penitus demoliri &c. Ubi nota, si quis ædificium sui antecessoris, cui facta est nuntiatio novi operis, ratum habeat, vel prosequatur, etiam Successorem teneri ad illud suis sumptibus demolendum, ut colligitur ex cit. c. Cum ex injuncto. Unde hoc interdictum datur heredi, & contra heredem, quando in vitium succedit, nimirum sciens, nuntiationem esse factam, L. Prator, §. hoc interdictum, ff. h. t. & quidem, etiam post annum, ex cit. L. Prator, §. fin. imò etiam contra Successorem singularem, seu Emptorem; cum detur, non in personam, sed rem, L. fin. ff. h. t.

1156 Is porro, cui novum opus nuntiatum

est, ante destructionem novi operis, volens probare, jus ædificandi sibi competere, non quidem ipso jure repellitur ab agendo, nisi prius omnia reducat in pristinum statum; sed exceptione opposita ante litem contestatam; cum sit exceptio dilatoria, ut patet ex cit. c. ibi: actio ipsi denegari debet. Si tamen hæc exceptio non opponatur; & is, cui novum opus nuntiatum est, docuerit de jure suo, sententia pro illo feratur, sine destructione novi operis (qualiter, si spoliatus non opponat exceptionem spoliationis, actore probante jus proprietatis) pro eo sententia ferenda est; cum proprietas prævaleat possessioni. Dixi superius, denuntiatum, post novi operis nuntiationem, debere ab ædificando cessare, & opus captum destruere, non solum quando jure, seu justè facta est nuntiatio (ut, cum nullum jus habuit ædificandi) sed etiam quando facta est injustè, seu cum injuria ædificantis, qui scilicet habuit jus ædificandi. Cujus ratio est ex dispositione juris ob publicâ pacis bonum, ac rixas cavendas, ut pluribus colligitur ex legibus citatis. Nec enim is, cui fit nuntiatio, ex hoc injustè gravatur; cum possit se tueri viâ juris, adeundo Judicem, petendo ab eo remissionem operis; Secus enim, si viâ facti processerit, pergendo in ædificio, opus postea factum demoliri debebit, ob contemptam Prætoris auctoritatem, etiam si jus ædificandi habuerit; ita Gail. cit. l. 1. Observ. 16. n. 2.

Si autem quæras, quibus casibus nuntiatio novi operis effectu careat, seu cesset? R. quod in sex casibus. 1. Si nuntians ædificanti novum opus nuntiationem remittat. L. Non solum, §. §. sciendum. ff. eodem, ibi: donec remissio nuntiationis fiat. Hæc autem remissio fit, vel expressè (& tunc, si nuntiatum jus ædificandi habet, rectè perget in novo opere, L. non solum, §. morte ejus, ff. h. t. junct. Gloss. V. remissionem) vel tacitè, ut patebit ex sequentibus, nimirum morte nuntiantis; tunc enim nuntiatio extinguitur, ut dicitur cit. L. non solum, §. morte ejus: sed hoc (quod morte nuntiantis extinguitur nuntiatio) intellige, si moriatur re adhuc integrâ, scilicet, antequam aliquid ædificatum esset; nam si moreretur re non integrâ; hæredi ejus competeret hoc interdictum; ut notat Pirhing hic n. 15. Secus est mortuo nuntiato; nam ejus morte non extinguitur nuntiatio; cum ex parte personæ nuntiatæ, nuntiatio sit

realis, seu fiat *in rem*, ut dictum est, L. *operis*, ff. h. t. ex parte verò nuntiantis sit *personalis*, L. *non solum*.

1158 Secundò cessat nuntiatio novi operis, si nuntians à nuntiato accepit cautionem de demoliendo, ubi constiterit, ipsum jus ædificandi non habuisse; vel etiam, si per nuntiatum non stet, quò minus satis det; ut, cum competentem satisfactionem obtulit, quæ tamen acceptata non fuit, L. *de pupillo*, §. *si is, cui*, & L. *Prator*, §. *deinde*, & §. *hoc interdictum*, ff. h. t. Ubi notandum, quòd nuntians ejusmodi satisfactionem nuntianti non teneatur acceptare, si *Nuntians* in continenti, vel saltem intra tres menses, velit probare, se *jure* novum opus prohibere, c. *significantibus*, 3. h. t. & c. *fin.* eodem; atque adeo, (prout exhibet Summatio Rubricæ) in optione esse Nuntiantis novum opus, an intra tres menses de præjudicio suo debeat ostendere, & interim cessetur ab opere: an verò recepta cautione de opere demoliendo, statim ædificare permittat? Secus præstita dicta cautione, & nondum facta probatione de jure competentis nuntianti prohibitionis, pergere licet in ædificio, quamvis nuntians etiam post eum terminum in hujus probatione audiatur. Sic Pirhing h. t. n. 18.

1159 Cessat tertio nuntiatio novi operis, si is, qui nuntiavit, exigente nuntiato, recuset juramentum calumniæ; hoc est, si nolit jurare coram Judice, se arbitrari, quòd habeat justam causam nuntiandi, seu prohibendi novum opus; nam tali casu à lege nuntiatio remittitur, & pro non facta habetur. L. *de pupillo*, §. *qui opus*, ff. h. t. Quartò cessat, si sit periculum in mora, hoc est, si nuntiatu ex hoc, quòd ædificium non faceret, aut suspenderet, grave damnum pateretur, vel probabiliter timeat. Sic Gail. cit. n. 8, quia quoties peri-

culum est in mora, recedere licet à Regulis juris communis, & remittitur juris dispositio etiam prohibitiva, Gail. cit. n. 9, quod tamen Gloss. in cit. c. 2. h. t. explicat de periculo *communi*, seu *universali totius civitatis*, vel *vicinia*; non item speciali, & privato nuntianti, saltem regulariter.

Cessat quintò, si Prator revocavit nuntiationem permissam, L. *Si opus*, 16. ff. h. t. Sextò, si certò, & notoriè constet, nuntiato competere jus ædificandi, & consequenter nuntiationem esse manifestè injustam, ut docet Gail. cit. n. 4. Unde leges probantes nuntiationem, etiam injustam, intelliguntur de casu, quo de jure nuntiationi non constat manifestè, sed aliquo modo dubitatur; aliàs leges faverent manifestæ injustitiam.

Si quæras, an Nuntianti novum opus, liceat, etiam propria autoritate opus, à vicino factum in eo, quod possidet nuntians, destruere? R. quòd sic, modo in continenti fiat, & non ex intervallo, L. 3. §. *Cum igitur*, ff. de vi, & vi armat. Videtur enim tunc vis vi repelli, quod licitum est; ita Zoësius in ff. h. t. n. 16. Ceterum, etsi cuique licitum sit ædificium suum usque ad coelum extollere, nec ob id possit impediri novi operis nuntiatione, ut notat Barbosa in c. *fin.* h. t. n. 6. ex L. *alius*, Cod. de servitut, & aqua: hoc tamen non procedit, quoties quis prope monasterium ædificat, quod sibi non prodest; Ecclesiæ verò, aut monasterio nocet; ita Gail. lib. 2. Observ. 69. n. 13. & quilibet vicinus potest impedire, ne alius de novo ædificet portas, vel fenestras directas adversus januas, vel fenestras, ut notat Barbosa cit. n. 6. nam ad æmulationem vicini ædificatio permissa non est, ut probat Menochius casu 156. n. 3. & de præsumpt. l. 6. præsumpt. 29. n. 28. Mascardus de probat. conclus. 620. n. 15.

